

Prosessveileder for overvann

Oversikt over regelverk og rammebetingelser for kommunens håndtering av overvann

Ingunn Lindeman, 1. februar 2023

Miljøkommune.no → Miljødirektoratet.no

Miljøkommune.no
Veiviser i kommunal planlegging og miljøforvaltning

Om oss | Nyheter | Spørsmål og svar | Kontakt oss | Innholdskart

Mange kommuner velger å benytte seg av "treleddsstrategien" anbefalt av Norsk Vann og flere andre fagmiljøer. Strategien går ut på å avlaste ledningsnettet ved å infiltrere mindre nedbørmengder, fordrøye større nedbørmengder, og således de sjeldne, store skybruddene i trygge flomveier på overflaten.

Treleddsstrategien krever at overvannshåndtering ivaretas systematisk i kommunens arealplan, reguleringsplan og i bygge- og gavesaker.

Oppsamling og infiltrasjon → Forsinkelse og fordrøying → Trygge flomveier

Ledningsnett

Oppgavehjelp | Maler

Søk her

Du er her: [Hjem](#) / [Oppsøking](#) / [Overvann](#)

Overvann

Klimaet er i endring. Meteorologisk institutt anslår at nedbøren kan øke med tjue prosent innen 2100. Samtidig melder Kommunal- og moderniseringsdepartementet at de store byene kan få en befolkningsvekst på tretti prosent innen 2030. Kombinasjonen økt nedbør og fortetting er en utfordring, fordi rask avrenningen kan gi overvannsflo og fare for skade på bygninger, infrastruktur, helse og miljø. [Les mer](#)

- [Overvann i arealplanlegging](#)
- [Overvann i byggesprosesser](#)
- [Overvannstiltak i eksisterende bygg og infrastruktur](#)
- [Overvannstiltak for å hindre forurensning](#)
- [Finansiering av overvannstiltak gjennom vann- og avløpsgebyrer](#)
- [Litt om ansvar og erstatning](#)

Verktøy

- [Ogfordelinger](#)
- [Kart og databaser](#)
- [Løst](#)
- [Kart fra Miljøstatus](#)

Relatert informasjon

- [Hva bør du vite \(pdf\) - veiledning fra DSR og departementet](#)
[www.miljodirektoratet.no](#)
- [Stortingetsmelding 33 \(2012-2013\) Klimatilpassning i Norge](#)
[www.regjeringen.no](#)
- [Oslo kommunes overvannsstrategi 2013-2030 \(pdf\)](#)
[www.vann-og-avlopsforvaltning.oslo.kommune.no](#)
- [Klimatilpassning.no om overvann](#)
[vann.no/avlop](#)
[www.miljodirektoratet.no](#)

Miljødirektoratet

Hva leter du etter?

Forside / Våre ansvarsområder / Vann, hav, kyst / Overvann

Overvann

Alle aktører med ansvar for en oppgave eller funksjon som påvirker eller påvirkes av overvann må forholde seg til overvannshåndtering.

[Ungå skade](#) | [Overvann som ressurs](#) | [Ansvar for overvannshåndtering](#) | [Prosessveileder](#) | [Til toppen](#)

Overvann er vann som renner av på overflaten som følge av regn og smeltevann. Kombinasjonen av kraftig regn og fortetting er en utfordring, fordi stor og hurtig avrenning kan skade bygninger, infrastruktur, helse og miljø.

Overvannshåndtering er lokal disponering, trygg bortledning og eventuelt behandling av overvann. Formålet er å ivareta sikkerhet mot skade på helse, miljø og infrastruktur, og samtidig ivareta overvannet som ressurs.

En god strategi- og beslutningsprosess for overvann er avgjørende for å lykkes med overvannshåndtering. Det er viktig å avklare hvor det er samfunnsøkonomisk lønnsomt å gjennomføre tiltak og hvilke tiltak som vil være robuste og kostnadseffektive.

Overvann på miljodirektoratet.no

miljodirektoratet.no/overvann

Overvannshåndtering er lokal disponering, trygg bortledning og eventuelt behandling av overvann.

Formålet er å ivareta sikkerhet mot skade på helse, miljø og infrastruktur, og samtidig ivareta overvannet som ressurs.

- Temaside
 - Definisjoner
 - Roller og ansvar
- Prosessveileder
 - Steg fra prosesshjul
 - Regelverk
 - Prinsipper

Roller og ansvar

Temaside

Alle aktører med ansvar for en oppgave eller funksjon som påvirker eller påvirkes av overvann må forholde seg til overvannshåndtering. Det innebærer at alle i samfunnet har et ansvar for overvann; den enkelte, husholdninger, private foretak og myndigheter.

Roller og ansvar

- Miljødirektoratet
- Norges vassdrags- og energidirektorat
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
- Statsforvalteren
- Vannregionmyndigheten
- Kommunen
- Tiltakshaver
- Eier av overvannsanlegg

Temaside

- 1 Skaff deg oversikt over dine plikter**
Kommunens plikter som gjelder for håndtering av overvann
- 2 Avklar målsetting og risikoaksept**
Kommunens mål for overvannshåndtering
- 3 Kartlegg risiko for skade og beslutt behov for tiltak**
Kommunen må skaffe kunnskap om urban flom og skred
- 4 Vurder fare for forurensning og beslutt tiltaksbehov**
Kommunen må skaffe kunnskap om fare for farlige stoffer, lukt og forsøpling
- 5 Legg helhetlig overvannshåndtering til grunn for tiltak**
Beslutt hvilke tiltak som skal gjennomføres
- 6 Gjennomfør tiltak i plan**
Bruk virkemidler i plan
- 7 Gjennomfør tiltak i bebygde områder**
Bruk hele virkemiddelapparatet fra regelverk til informasjon
- 8 Finn finansiering**
Forskjellige overvannstiltak åpner for ulike former for finansiering
- 9 Følg opp måloppnåelse**
Tilsyn, ansvar, oppfølging og erstatning for skader

Prosessveileder for kommunen

Sist oppdatert 18.07.2022
Bidragsytere: [NVE](#)

Steg 1

Skaff deg oversikt over dine plikter

➤ Kommunen er planmyndighet

Kommunen er planmyndighet og må ta hensyn til overvann i planoppgavene sine. Kommunen kan gjennom arealplanlegging legge premisser for overvannshåndteringen gjennom arealformål, hensynssoner og andre planbestemmelser. Dette følger av plan- og bygningsloven § 3-3.

⚖️ Plan- og bygningsloven - pbl

+ § 3-3 Kommunens planoppgaver og planleggingsmyndighet

- Forvalte vannets kretsløp
- Ta hensyn til klima
- Sørge for nødvendig kunnskap
- Sørge for samarbeid internt og mellom planmyndigheter

Steg 2

Avklar målsetting og risikoaksept

- Fastsett mål i plan
 - Ivareta sikkerhet
 - Ivareta vannkvalitet
 - Ivareta overvann som ressurs
- Vurder akseptabel risiko

+ Relevante ressurser

NVE anbefaler at kommunen kartlegger områder der produktet av vanndyp (D) og vannhastighet (V) gir DV-tall over 0,4 og vurderer disse områdene som fareområder for liv, bygninger og infrastruktur for transport.

Se kap. 2.6:

> [NVE veileder 4/2022: Rettleiar for handtering av overvatn i arealplanar](#)

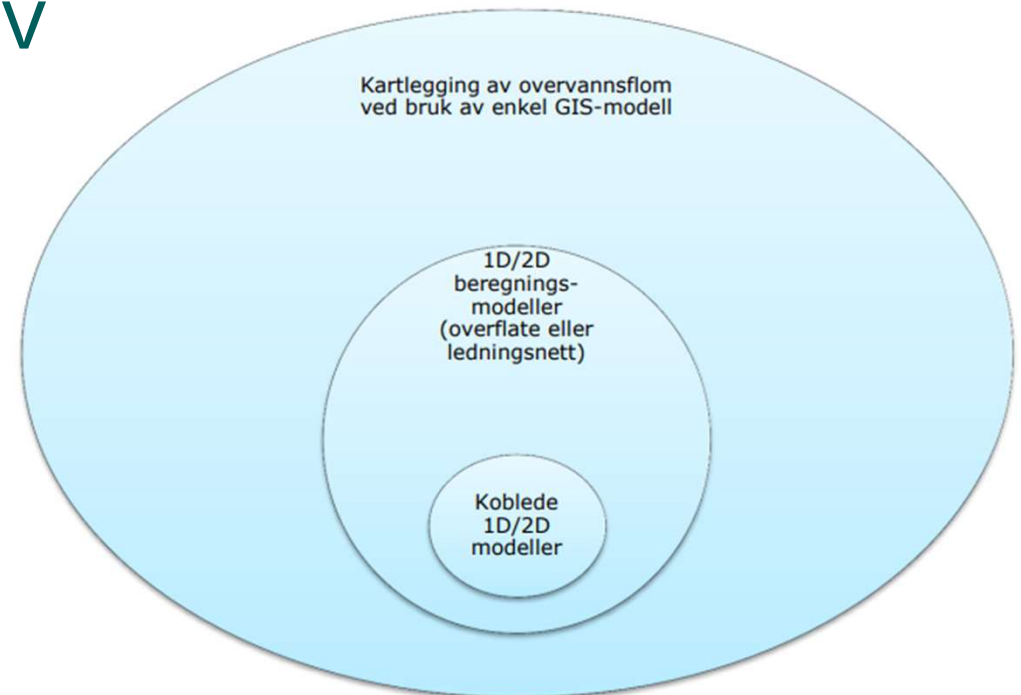
Korleis ta omsyn til vassmengder?

Steg 3, 4 og 5

Kartlegg tiltaksbehov

- Risikobasert tilnærming
 - Samfunnsøkonomisk lønnsomhet
- Løsninger
 - Kostnadseffektivitetsanalyse

Gradert analysebehov for overvann. Fra Rambøll: Metoder for kartlegging og analyser. (2015).

Kostnadseffektivitetsanalyse

Naturbaserte løsninger

- Renseeffekt
- Grønnstruktur
 - Naturmangfold
 - Estetikk
 - Rekreasjon - fysisk og mental helse

Foto: Marianne Gjerv

Steg 6, 7 og 8

Gjennomfør

- **Tiltak i plan**

- fra planstrategi til detaljregulering

- **Tiltak i bebygde områder**

- lokal disponering av overvann

- **Finansiering**

+ Pålegg tiltak for å bedre infiltrasjon

+ Still krav om tilknytning til avløpsanlegg

+ Krev omlegging eller utbedring av private stikkledninger

+ Still krav til vedlikehold av avløpsanlegg og drenering

+ Gi tillatelse til å iverksette forebyggende tiltak på nabogrunn

+ Still krav til tekniske installasjoner og anlegg

+ Still krav til påslipp fra ny og eksisterende vei og virksomhet

www.miljodirektoratet.no/veileder-overvann